

COPERTĂ

la textul lui

Manuel Mireanu

care se intitulează

Verde și Negru.

Activismul militant

de mediu și

reprimarea lui

Pagini Libere este un colectiv editorial anarhist.

Suntem un colectiv descentralizat, autonom și organizat non-ierarhic. Scopul nostru este acela de a oferi publicații (cărți, broșuri, fanzine etc.) în limba română și, uneori, în alte limbi, în ideea de a populariza și inspira viziuni și practici alternative la sistemul actual, capitalist și autoritar.

Tradiția libertară a fost întotdeauna una în care pamfletele, tipăriturile clandestine și materialele tipărite rapid și pe ascuns au circulat liber, neîngrădit. Continuând această tradiție, materialele publicate de către Editura Pagini Libere pot fi folosite, adaptate sau modificate de către oricine dorește acest lucru, însă nu cu un scop comercial. Cerem, pe cât posibil, persoanelor care folosesc materialele publicate de noi sau părți din acestea să specifice, într-o formă neintruzivă, sursa de unde au preluat materialele respective.

pagini-libere.ro

facebook.com/editurapaginilibere

instagram.com/paginilibere

editurapaginilibere@protonmail.com

Colectivul Pagini Libere este conștient de impactul ecologic al cărților în format fizic, așa că îți reamintim:

Împarte

Cu cei dragi, din familie sau comunitate, cărțile tale.

Donează

Cărțile de care crezi că nu mai ai nevoie.

Nu arunca

O carte, oricât de deteriorată, nu se aruncă niciodată.

Repară

Fă-ți timp pentru a repara o carte și dă-i șansa ca ea să lumineze mintea altor oameni.

Nu cumpăra ce nu ai nevoie

Nu cumpăra cărți doar de decor.
Cumpără numai ceea ce te interesează cu adevărat.

Introducere

Am scris aceste texte într-o perioadă în care mii de oameni ieșeau în stradă în România pentru a protesta împotriva distrugerii naturii. Protestele au intrat imediat în vizorul aparatului represiv al statului, care s-a grăbit să le declare potențiale amenințări la adresa securității naționale. Protestele și acțiunile din România anilor 2012-2013 erau la unison cu o serie de campanii din alte locuri, care se opuneau în acea vreme mai toate unor proiecte grandioase de infrastructură, cu impact distructiv asupra apei, solului, aerului și vieții. Multe dintre aceste proiecte par să fi stagnat acum. Însă criza energetică ce se instaurează în acest an va aduce cu siguranță noi și noi planuri de transformare a naturii în profit, ceea ce face aceste texte să fie cât se poate de actuale.

Romanul *Watership Down* este printre cele mai însemnate exemple de literatură care trage un semnal de alarmă cu privire la distrugerea mediului și a vieții. Un personaj mitologic al acestui roman este El-ahrairah, părintele tuturor iepurilor, Prințul cu o mie de inamici, gonit și urmărit de întreaga lume. Asemenea lui, cele și cei care fac activism militant de mediu au pretutindeni dușmani: presa, poliția, judecătorii, politicienii, companiile, specialiștii în securitate, uneori chiar și majoritatea populației. Aceste texte vor să ajute la a cunoaște mai bine acest mediu ostil. Cunoașterea represiunii înseamnă înțelegerea dușmanilor.

Textele vorbesc în general de activismul de mediu, dar se concentrează predominant pe represiunea împotriva anarhistelor și anarhiștilor. Acest lucru nu e întâmplător. Anarhismul se opune ideii că există o ierarhie în care omul e stăpânul naturii. Se opune exploatării pentru profit și se opune alianțelor dintre stat și capital. Datorită accentului pus pe acțiune directă, practica anarhistă e de mare folos celor care vor să confrunte și să reziste proiectelor care distrug viața. Așadar, alianța dintre activismul de mediu și anarhism este firească, având în vedere că și anarhiștii au avut la rândul lor, de-a lungul istoriei, o mie de inamici. Această alianță este azi mai necesară ca oricând.

Îmi doresc ca lupta pentru protecția mediului să critice din toate puterile capitalismul, mai ales ceea ce numim „capitalism verde”. Corporațiile fac în continuare profituri imense din vânzarea de „produse sustenabile” și din proiecte „verzi”. Preocuparea pentru mediu nu ar trebui să fie un pretext pentru a face și mai mulți bani din exploatare. Îmi doresc, totodată, ca lupta ecologistă să nu fie naționalistă. Sloganul „nu ne vindem țara la străini” nu are nimic de-a face cu apărarea vieții. Natura nu are nici granițe, nici națiuni, iar orice efort de a le susține aduce cu sine exploatarea.

În același timp, îmi doresc ca comunitățile anarhiste să vadă clar legăturile dintre autoritatea asupra oamenilor și cea asupra naturii; legăturile dintre societatea spectacolului și de consum și distrugerea ireversibilă a mediului. Opresiunea împotriva căreia luptăm se bazează pe deșertificare – deșert unde a fost solidaritate, deșert unde au fost prietenii, deșert unde au fost vise, unde a fost veselie, muzică și joacă, unde a fost furie, luptă și forță, deșert unde au fost păduri, lacuri și cuiburi. Cei care ne obligă să fim docile și civilizate sunt aceiași care vor să domesticească tot ce e sălbatic, să controleze tot ce e liber și să elimine tot ce nu aduce bani.

Aceste texte sunt pentru cele și cei care refuză deșertul.

Incriminarea activismului de mediu în Europa

August 2014

Când șeful Serviciului Român de Informații (SRI) a afirmat în toamna lui 2013 că există „structuri extremiste și eco-anarhiste” infiltrate în protestele pentru Roșia Montană, foarte puține persoane au luat în serios această declarație. Atitudinea generală a fost una de respingere a declarației, considerată în cel mai bun caz paranoică și în cel mai rău ridicolă. Și totuși, când după câteva luni, zona protestelor din Pungești a fost invadată de forțele de ordine și luată sub control, a devenit clar faptul că statul român nu este pus pe glume. Activismul de mediu este sub supraveghere foarte strictă și, de fiecare dată când guvernul sesizează vreun exces, intervine. Pentru publicul general, această reacție de mână de fier în fața unui drept democratic este legitimată prin preocupări legate de siguranța națională.

În acest text, voi analiza pe scurt felurile în care activismul de mediu este criminalizat și tratat drept terorism.¹ Voi ilustra textul cu câteva exemple din România, Italia, Franța, Grecia, Marea Britanie și SUA. O listă atât de lungă cu exemple este necesară pentru a argumenta că incriminarea activismului de mediu nu este un episod izolat al politicii vreunui guvern anume; ci face parte dintr-o tendință globală prin care statul contemporan capitalist reprimă orice intervenție semnificativă împotriva alianței strategice cu companiile multinaționale. Face, de asemenea, parte din tendința globală a guvernelor de a desemna unele forme de nesupunere civică drept amenințări la siguranța infrastructurii statului. În acest proces, eticheta de terorism funcționează drept cel mai important semnal de alarmă, justificând măsuri ample de represiune împotriva activiștilor de mediu. Așa cum voi arăta, eticheta de eco-terorism joacă un rol crucial în înăbușirea oricărei forme de nesupunere față de activitățile marilor companii.

La un nivel teoretic, voi argumenta că exemplele de represiune împotriva activismului de mediu ilustrează legătura vitală dintre siguranța statului și

1. O variantă a acestui text a apărut inițial pe platforma criticacac.ro.

proprietatea privată. Într-adevăr, acțiunile activistelor radicale implicate în probleme de mediu sunt privite drept o amenințare teroristă nu pentru că ar pune în pericol vieți, ci pentru că atentează la integritatea proprietății private. Acesta este un argument crucial, contrazicând explicațiile *mainstream* care văd siguranța în strânsă legătura cu identitatea.

La un nivel ce ține de activismul meu propriu, textul acesta se vrea a fi un soi de avertizare. Activismul de mediu nu este deloc considerat o glumă de către stat. Aparatul represiv pe care guvernele le-au construit în decursul ultimelor trei decenii pentru a răspunde activismului de mediu este opac, insidios, abil și, de multe ori, de nepătruns. Statul se infiltrează, intimidează, aruncă cu gaze lacrimogene, bate, amenință și uneori asasinează pe cei care se pun în calea sa.

Acest text este scris de o persoană care nu este implicată în vreo formă de activism de mediu. El este adresat acelor grupuri care au deja o astfel de experiență în spate. Nu pretind să vorbesc în numele altor grupuri sau să țin nimănui prelegeri despre ce este activismul de mediu sau cum se poate face, ci vreau doar să arăt unele din instrumentele de represiune ale statului, de care activistele și activiștii ar trebui să fie conștiente.

„Eco-terrorism” și „teroarea verde” în SUA

Voi începe cu SUA, deoarece termenul de „eco-terrorism” provine și a fost pus în circulație acolo. În 1983, Ron Arnold, opunându-se activismului de mediu, a introdus termenul ca parte din campania sa împotriva unor reglementări de protecție a mediului impuse companiilor (Vanderheiden, 2008: 303). Termenul a fost de la început asociat cu un altul pe atunci recent inventat – „ecotage” – referitor la actul de sabotare a proprietăților, fiind luate obligatoriu în acest timp toate măsurile de precauție ca nicio viață să fie pusă în pericol. Spre deosebire de „ecoterorism”, „ecotage” este un termen inventat și folosit de activiștii înșiși, în special de persoanele implicate în grupări precum Earth First!, ALF (Animal Liberation Front) sau ELF (Earth Liberation Front) din SUA.

Animal Liberation Front

Asocierea *ecotage*-ului cu terorismul a fost foarte eficientă pentru demonizarea imaginii activiștilor de mediu. „Ecoterorismul” este un termen care provoacă simultan frică și mânie din partea populației. Pe de o parte, creează o imagine a unor oameni care nu s-ar opri pentru nimic în urmărirea propriei agende, aceasta incluzând atacuri devastatoare de vandalism asupra instalațiilor esențiale și infrastructurii; pe de altă parte, evocă imaginea anarhistului predispus la devianță, care se situează în afara și împotriva societății, pregătit oricând să declanșeze

haos și distrugere, lipsit de orice respect față de munca celorlalți.

Aceasta a fost așa-numita „Teroare Verde” din State, de la mijlocul anilor 2000. Activismul de mediu a fost atacat din două părți: atât din partea presei, care genera și perpetua stereotipurile menționate mai devreme, cât și din partea guvernului, care a dezlănțuit politici de represiune însemnată asupra „mișcării radicale verzi” (Potter, 2009). Aceste două părți s-au dovedit a fi orchestrate de marile companii, care aveau un interes direct în minimizarea amenințării pe care activismul o constituia pentru practicile și facilitățile lor de producție (Potter, 2009: 683). Așa cum voi arăta și în următoarele cazuri, incriminarea activismului de mediu urmează în general acest tipar al campaniilor media de demonizare, urmate de măsuri ultra-represive din partea statului, ambele ghidate de interesele corporațiilor.

În Statele Unite, acest proces a luat amploare după 11 septembrie 2001. Legea „Patriot Act” din 2001 a desemnat atacurile asupra proprietăților de către activiștii pentru drepturile animalelor drept activitate teroristă. În 2005, guvernul SUA a inaugurat Operațiunea „Blackfire”, prin care pedepsele a 11 activiști au fost crescute pe motiv de „terorism”. „Această prevedere legală poate adăuga

până la 20 de ani în plus la sentințele de închisoare, iar în unele cazuri poate prelungi de patru ori timpul petrecut în închisoare” (Potter, 2009: 673). Guvernul SUA a ales această cale legală din cauza naturii politice a crimelor pentru care activiștii au fost trimiși la judecată, iar nu din cauza eventualelor victime, pentru că acestea nu au existat niciodată (Potter, 2009: 674).

În 2006, același guvern a promulgat „Animal Enterprise Terrorism Act”, care incriminează orice prejudiciu sau distrugere a proprietăților companiilor care se ocupă cu creșterea sau exploatarea animalelor. Legea a trecut fără prea multe dezbateri prin Congres, la solicitarea mai multor corporații, cum ar fi Pfizer sau United Egg Productions (Potter, 2009: 680). Corporațiile americane sunt, de asemenea, organizate în grupări de *lobby* precum ALEC², constituite din organizații vizate direct de către activiștii de mediu și care susțin adoptarea unei legislații protecționiste care include incriminarea nesupunerii (Loadenthal, 2013: 105). „Teroarea Verde” era menită să protejeze profiturile corporațiilor împotriva oricăror acte de ecosabotaj, dar și de campaniile media care ar atenta la imaginea lor, așa cum s-a întâmplat în cazul campaniei „SHAC”³, care va fi descrisă în secțiunea dedicată Marii Britanii din acest text.

România

Voi trece acum la contextul românesc, pentru a arăta felul în care a fost folosită eticheta de „eco-terorist”. În septembrie 2013, șeful serviciilor de informații, George Maior, a creat destul de multă vâlvă când, pe fundalul protestelor pentru Roșia Montană, a vorbit despre „tentativele unor structuri extremiste

2. *American Legislative Exchange Council* (ALEC) este o organizație formată din politicieni conservatori și persoane din sectorul privat. În 2003, ALEC a propus cu succes *Animal Enterprise Terrorist Act*, un model de lege care incriminează și cataloghează drept acte teroriste anumite activități ale activistelor pentru drepturile animalelor, precum distrugerea proprietății și acte de intimidare. Senatul a aprobat legea propusă de ALEC în 2006, ca reacție la activitățile aripii nord-americane a SHAC (vezi mai jos despre această campanie). Pentru mai multe informații despre ALEC, vezi https://www.alecexposed.org/wiki/ALEC_Exposed

3. „*Stop Huntingdon Animal Cruelty*” (SHAC) a fost o campanie internațională pentru drepturile animalelor, a cărei principal scop era închiderea laboratorului Huntingdon Life Sciences, care făcea teste pe animale.

Pungești, 2013

eco-anarhiste de a exploata sau de a deturna mișcările protestatate, de altfel legitime” (Hotnews, 2013a). Când i s-a cerut o explicație referitoare la a ce ar putea să însemne „structuri eco-anarhiste”, instituția a răspuns că acesta este un termen folosit în conexiune cu acte de violență ce au ca motivație protecția mediului. În viziunea SRI, aceste acte violente pot pune în pericol siguranța cetățenilor și a statului (Hotnews, 2013b). De asemenea, conform lui Maior, aceste acte sunt săvârșite de către grupări care ar putea să „exploateze” sau „deturneze” protestele, care ar fi, de altfel, legitime. În final, instituția a declarat că lucrează intens la prevenirea materializării unor astfel de acte.

Știm, desigur, că protestele pentru Roșia Montană au fost în general pașnice și că, în afara unor incidente de brutalitate din partea poliției, nu au fost vreodată probleme cu autoritățile. Totuși, statul român nu are un trecut tocmai strălucit în această privință. În 2008, summit-ul NATO, declarat, asemeni Roșiei Montane, problemă de securitate națională, a fost amplu păzit de forțele de ordine, contra-protestele sfârșind printr-un episod rușinos de brutalitate. Jandarmeria a intervenit violent, susținând că s-ar fi pregătit acțiuni „antisociale” în cadrul protestelor, deși informațiile nu au mai fost până la urmă

confirmate public de către SRI (Activewatch, 2014). Cu toate acestea, SRI organizase infiltrări, interceptări ale convorbirilor telefonice și supravegherea activităților pe internet ca metode de presiune împotriva „anarhiștilor” care pregăteau contra-demonstrații în București (Criticatac, 2013).

De aceea, nu ar fi trebuit să ne surprindă faptul că, la numai câteva luni de la declarațiile lui Maior, în decembrie 2013, protestele de la Pungești împotriva companiei Chevron au fost reprimite în mod brutal, fără nicio dovadă de infiltrare „eco-anarhistă”. Pungești a devenit „zonă specială de siguranță publică”. Jandarmeria a trimis efective numeroase la fața locului, pentru a preveni ca o mână de localnici să distrugă proprietatea mării companii petroliere (Popescu, 2013). Mai multe drepturi fundamentale au fost încălcate, fără nicio urmă de asumare a responsabilității din partea autorităților din România (APADOR-CH, 2013). Mai mult, prim-ministrul a declarat că intervenția era justificată prin faptul că proprietățile private ale companiei trebuiau respectate (Dădăcuș, 2013).

Astfel, când vine vorba de incriminarea activismului de mediu se poate observa o relație foarte strânsă între stat și capital. Această relație va reapărea și în următoarele exemple. Ce e util de reținut din cazul românesc este zelul cu care represiunea e folosită ca metodă de prevenție, în numele siguranței naționale. Folosind clișeul „eco-anarhismului” drept tactică de generare a fricii, statul mută dezbaterea de la un nivel politic la unul în care fiecare măsură represivă este justificabilă public drept „apărare națională” împotriva extremiștilor (Mireanu, 2013).

Uniunea Europeană și terorismul ecologic

Acțiunile și discursurile statului român fac desigur parte dintr-un context mai larg. La nivel european, activismul de mediu a fost din ce în ce mai desemnat drept o amenințare la adresa siguranței și incriminat ca atare. În 2011, una din instituțiile care coordonează activitățile anti-teroriste la nivel european, Europol, a publicat raportul TESAT (*EU Terrorism Situation and*

Revista anarho-ecologistă La Mauvaise Herb

Trend Report) (Europol, 2011). Acesta conținea o secțiune întregă dedicată terorismului „single-issue”⁴, axat exclusiv pe „activități extreme de protecție a mediului” și „extremism pentru drepturile animalelor”. Raportul spunea că numărul unor astfel de activități în UE crescuse în 2010, alertând pe această cale guvernele europene.

Este interesant de citat pe larg din raport, pentru a arăta cum este articulată la nivel european această alertă împotriva activismului de mediu:

Extremismul de mediu este momentan în creștere, primind susținere din partea altor grupări extremiste. Unele grupări anarhiste par a fi atrase de cauze ecologice și de mediu [...]. Există o interacțiune dinamică între grupări și persoane din diverse țări, limba sau naționalitatea neconstituind o piedică pentru cooperare. Grupări și persoane extremiste din diverse țări participă la proteste și atacuri în toată Europa, unindu-și forțele în inițiative comune. [...] Grupările extremiste axate pe o singură cauză devin din ce în ce mai mult parte din rețele (Europol, 2011: 32).

O astfel de avertizare se bazează pe mai multe „incidente violente”, pentru care raportul oferă exemple precum „șantajul, trimiterea de amenințări prin e-mail sau avertismente prin telefon, de multe ori amenințând familia și comițând atacuri fizice asupra proprietăților”, sau „eliberarea în masă a animalelor” și chiar „metode de dezinformare pentru a-și discredita țintele și pentru a le diminua acceptarea publică. Imagini cu animale bolnave și abuzate sunt incluse în înregistrări video, fiind apoi făcute publice” (Europol, 2011: 32). Toate aceste acțiuni sunt inițiate împotriva companiilor și proprietăților deținute de acestea. De aceea, nu este foarte greu de înțeles nivelul foarte mare de îngrijorare manifestat de UE în această privință. Așa cum comentează Statewatch, această îngrijorare „reflectă uneori discursul intern alarmist al guvernelor” (Maccanico, 2012: 22).

Dar ce este mai important în acest caz nu este discursul alarmist, ci categorisirea acestor acte cu eticheta de „terorism”. Toate raporturile anuale TESAT care

4. „Terorismul «single-issue» este violența comisă din dorința de a schimba anumite politici și practici dintr-o societate. În Europa, termenul este în general folosit pentru a descrie grupări ce luptă pentru drepturile animalelor și grupări eco-teroriste de protecție a mediului” (Europol, 2011: 31).

Afiș al colectivului din Fraguas

au urmat au păstrat această categorie. Mai multe mișcări pentru protecția mediului din Italia, Marea Britanie și Franța (cazuri detaliate mai încolo în text) au fost evidențiate ca fiind periculoase. În 2011, *Routledge Handbook of Terrorism Research* a publicat un „dosar al organizațiilor extremiste și teroriste din lume”, cu liste de grupări „teroriste” din fiecare țară. Este interesant să ne uităm la unele din țările europene. Austria are o singură intrare („Militant Forces against Huntingdon

Life Sciences”); la fel și Olanda („Animal Liberation Front”). Însă Marea Britanie are nu mai puțin de șase grupări de activism pentru protecția mediului în listă.

Reprimarea activiștilor de mediu s-a întezit peste tot în Europa și din ce în ce mai multe cazuri sunt tratate sub acuzația de „terorism”.

În Spania, în 2011, statul a arestat 12 activiste, membre a diverse grupări pentru drepturile animalelor, acuzate că ar fi eliberat 20.000 de animale de la o fermă de blănuri. Judecătorul care se ocupa de caz a declarat pentru presă că activistele provocaseră daune foarte mari industriei farmaceutice, urmând să fie acuzate de ecoterorism.⁵ Tot în Spania, grupurile care ocupă așezări rurale abandonate și încearcă restaurarea și protejarea mediului sunt constant evacuate brutal de poliție. Cel mai recent mediatizat caz este al satului Fraguas, ocupat în 2013 și gestionat ca un spațiu autonom de un colectiv de anarhiste. Întrucât zona din jur este destinată exploatarea forestieră, în 2017 persoanele care au ocupat satul au fost acuzate de „uzurparea” proprietății și e posibil să fie încarcerate (Gavroche, 2022).⁶

5. „[Judecătorul] *Vázquez Tain* a apărut termenul de «eco-terorism» [pe care l-a folosit], deoarece ceea ce fac acești activiști, a subliniat el, «nu este ecologie», ci «provoacă teroare», deoarece «unele ferme au fost nevoite să se închidă» în urma acțiunilor lor” (Europapress, 2011).

6. Vezi și <http://fraguasrevive.blogspot.com/>

În Finlanda, în 2011, patru persoane au fost arestate pentru postarea unor filmări făcute de grupări pentru eliberarea animalelor în ferme de porci în 2009. Fermele au cerut compensații de 175.000 euro (Yle News, 2011). În Austria, după investigații sistematice din partea autorităților, inclusiv interceptări telefonice, înregistrări și infiltrări, 10 persoane au fost arestate în 2008 din cauza legăturilor pe care le aveau cu grupări pentru drepturile animalelor (Indymedia UK, 2008).⁷ Toate aceste persoane erau suspectate de apartenența la organizații criminale, iar unele din activitățile lor, care în mod normal ar fi considerate acte legitime din partea societății civile (organizarea de conferințe și ateliere), au fost văzute ca activități teroriste (Cornu, 2012).

Nu putem uita nici cazul anarhiștilor din Varșovia, cărora în 2016 poliția le-a plantat material explozibil în autoturism, înscenându-li-se astfel plănuirea unui atentat.⁸ Cei trei anarhiști au fost acuzați de terorism, iar cazul a fost puternic mediatizat de autoritățile poloneze, care pregăteau o lege anti-terorism cât se poate de represivă.⁹ Anarhiștii erau apropiați de colectivul ROD (*Radykalne Ogródki Dziatkowe* – tradus aproximativ ca „parcele de grădini radicale”), care ocupase câteva terenuri abandonate din Varșovia, pentru a le transforma în grădini.¹⁰ Ca urmare acestei operațiuni, poliția a început să hărțuiască și să interogheze persoanele din ROD, iar în 2017 grădinile au fost evacuate.¹¹

Marea Britanie

Aparatul represiv al fostului imperiu încă mai reprezintă una din cele mai eficiente forțe de ordine și servicii de informații din lume. Pentru mai bine de două decade, acest aparat s-a concentrat în mod discriminatoriu pe activiștii de

7. Vezi și broșura „*We are all §278A. Information about the Repression against Animal Rights Activists in Austria*”, care poate fi găsită în biblioteca A.casă Cluj.

8. Detalii în broșura „*Free the Warsaw Three*”, disponibilă aici: <https://wawa3.noblogs.org/post/2016/11/08/free-the-warsaw-three-fanzines-it-eng-es-it/>

9. <https://resiste.squat.net/?p=3384>

10. <https://reclaimthefieldspl.noblogs.org/post/2015/07/27/rod-collective/>

11. <https://reclaimthefieldspl.noblogs.org/post/2016/07/05/police-repression-at-rod/>

mediu. A folosit tehnici care par a fi extrase direct din distopia lui Orwell. Voi da trei exemple: Operațiunea Washington, Mark Kennedy și cazul „SHAC”.

În 1995, guvernul Marii Britanii a lansat „operațiunea Washington”, menită să reprime „eco-anarhismul”. Brigadele anti-tero au făcut razii la domiciliu, în zeci de librării și imprimerii. Reprezentantul media al ALF, Robin Webb, a fost arestat pentru trimiterea de comunicate de presă, după o acțiune de înscenare ce a constat în plantarea unei arme de foc în mașina lui (Connor, 2005: 6). Imediat după aceasta („Operațiunea Washington, partea a 2-a”), trei editori ai publicației *Green Anarchist* (GA) au fost condamnați pentru „conspirarea de a incita la prejudiciere criminală” (Booth și Allen, 2002). Probele folosite au fost reviste și fanzine despre problemele și activismul de mediu, inclusiv GA, care publicase „jurnalele de acțiune directă” a acțiunilor de eliberare a animalelor.¹² Așa cum a precizat unul din editorii GA, „*noi nu eram trase la răspundere în mod individual, pentru ceea ce noi însene scrisesem, nici la comun pentru scrierile fiecăreia, ci pentru absolut orice text radical de literatură protestatară colectată în timpul celor 55 de razii ale poliției, texte scrise sau distribuite între 1990 și 1996*” (Booth, 1999). Cazul a dezvăluit și munca unui *agent provocateur* – Tim Hepple – care se infiltrase în GA.¹³ De asemenea, a coincis cu o serie de campanii media menite să stârnească panica, în care activiștii de mediu erau denumiți „eco-teroriști” (Booth, 1999). În 1997, GA a scris că „*David Shayler, dezertor din MI5, spuse că [...] «eco-războinicii erau ținta numărul unu a serviciilor secrete după ce situația din Irlanda de Nord se calmase. Faptul că s-au folosit de procesul Gandalf⁴ pentru a-i expune pe militanții verzi drept «eco-teroriști» nu putea decât să le servească interesele*»”.¹⁵

12. „Jurnalele” erau rapoarte ale acțiunilor grupului Animal Liberation Front pe care revista *Green Anarchist* le publica regulat. Pentru câteva exemple, vezi <https://gilc.org/speech/uk/green/>. Autoritățile au considerat că aceste rapoarte incitau la activități criminale. Vezi <https://www.stewarthomesociety.org/ga/noel.htm>

13. Larry O'Hara (1996) scrie: „*Hepple a oferit GA ajutor și facilități de comunicare high-tech, le-a dat liste cu nume de fasciști și adrese (multe inexacte) pentru tipărire și distribuire.*”

14. „GA-and-ALF” de la acronimele pentru *Green Anarchist* și *Animal Liberation Front*.

15. „Scenes from the Show Trial”, *Green Anarchist*, no. 49/50, p. 9.

IF YOU BUILD IT WE WILL BURN IT

Revista Green Anarchist

care avusese o relație amoroasă (Lewis și Evans, 2011a). Acesta s-a infiltrat în scena activistă (cu numele fals Mark Stone) și a participat la mai multe acțiuni directe, în cadrul cărora avea rolul de organizator. Astfel, el a fost capabil să ofere poliției toate informațiile care țineau de tacticile și intențiile activiștilor. Le-a oferit indicii legate de deturnarea unui tren ce transporta cărbune, ocuparea unei centrale electrice și chiar acțiuni inițiate în celebrul *squat* din Copenhaga, *Ungdomshuset* (Evans și Lewis, 2011).

Un aspect esențial care a ieșit la suprafață odată cu scandalul din jurul cazului Mark Kennedy a fost faptul că el fusese contactat de companii precum E.ON și EDF (Lubbers, 2013). Poliția a acționat în tandem cu aceste companii, făcând schimb de informații despre acțiunile activiștilor de mediu (Taylor și Lewis, 1999).¹⁶ E.ON și alte companii au angajat, de asemenea, firme de

16. „Documente emise de Democrației Liberali arată că informațiile treceau de la compania energetică la membri ai Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform (BERR),

Cazul „Gandalf” a evidențiat disperarea cu care statul dorea să considere activismul împotriva corporațiilor drept „conspirație” și să transforme orice în probă incriminatoare. Câțiva ani mai târziu, incriminarea activismului de mediu de către serviciile de informații ale statului a reapărut, odată cu cazul lui Mark Kennedy.

În 2011, un reportaj al *The Guardian* a dezvăluit munca mai multor ofițeri de poliție care se infiltraseră în grupările pentru protecția mediului. Mark Kennedy fusese implicat în astfel de grupări timp de 7 ani, înainte de a fi descoperit de către persoana cu

Afiș al campaniei SHAC

securitate private pentru a-i spiona pe activiști și pe cei care organizau proteste (Lewis și Evans, 2011b). Colaborarea dintre companiile energetice și guvernul Marii Britanii a revenit în atenția publicului în 2013, când EDF a dat în judecată gruparea activistă No Dash for Gas pentru ocuparea și scoaterea din funcțiune a unei centrale electrice.¹⁷ Poliția a intervenit în acest caz în numele companiei, deși nu avea competențe în acest sens (Ramsay, 2013).

Al treilea caz de incriminare a activismului de mediu din Marea Britanie este legat de laboratorul de testări pe animale Huntingdon Life Sciences și campania SHAC.¹⁸ Din 1999, activistele din Marea Britanie, Statele Unite și Olanda făcând eforturi pentru închiderea acestui laborator, trimițând scrisori companiilor cu care colabora și informându-le despre tortura la care erau supuse animalele. În

induzând informații detaliate despre mișcarea protestatară și întâlnirile lor” (Lubbers, 2013).

17. Detalii despre această acțiune aici: <https://libcom.org/article/no-dash-gas-we-climbed-those-chimneys-kick-start-protest-and-debate>

18. Pentru o analiză a activismului SHAC, vezi <https://crimethinc.com/2008/09/01/the-shac-model-a-critical-assessment>

2007, guvernul britanic a arestat 32 de persoane pentru că ar fi conspirat să șantajeze HLS (Dark Matter Publications, 2014: 44). În 2012, alte patru persoane au fost arestate, fiind acuzate de „SOCPA 145 (intervenirea printr-o relație contractuală pentru a prejudicia organizațiile ce fac cercetări pe animale) și SOCPA 146 (intimidarea persoanelor implicate în organizații ce fac cercetări pe animale)” (Indymedia UK, 2014). Aceste legi au fost introduse în 2005 și erau menite să transforme acțiunile împotriva vivisecțiilor în crime care necesită pedepse severe. Astfel, persoanele acuzate au primit până la 6 ani de închisoare pentru a fi participat în campaniile împotriva HLS (Dark Matter Publications, 2014: 28).

Grecia¹⁹

Povestea proiectului minier de la Skouries are multe în comun cu cea de la Roșia Montană: o corporație intervine într-o zonă unde frumusețea naturii este încă intactă, dar locuitorii ei se află în stare de sărăcie, promițându-le locuri de muncă și divizând opinia publică. Toate acestea în timp ce guvernul prezintă investiția drept o oportunitate de neratat.²⁰

Pădurea seculară din Skouries a devenit un loc de dispută între compania greacă Hellas Gold, sucursala greacă a companiei Eldorado Gold din Vancouver, și forțele de ordine grecești, pe de o parte, și localnicii din zonă de cealaltă. În anii 1990 existaseră planuri de exploatare a zonei de către o altă companie canadiană (TVX), acestea fiind sistate datorită intervențiilor și opoziției ferme a localnicilor.²¹ Ca urmare a acestor confruntări, infrastructura de minierit a fost împrejmuită de garduri și echipată cu sisteme de alarmă și camere, în timp ce agenții de pază permiteau trecerea prin zonă numai pe baza actelor de identitate.

19. Această secțiune a fost scrisă în colaborare cu Maria Gkresta.

20. Un documentar („Eldorado - The Struggle for Skouries”) realizat independent în 2018 prezintă pe larg situația din Skouries și poate fi văzut aici: https://www.youtube.com/watch?v=nWkplDQdJpk&ab_channel=EldoradoDocumentary

21. Câteva detalii despre opoziția localnicilor aici: <https://respectrosiamontana.wordpress.com/2011/10/20/people-versus-gold-mining-greece-1995-2002/>

Poliție și localnici în Skouries

Eldorado a cumpărat drepturile de a exploata minier zona și localnicii și-au reluat protestele. În octombrie 2012, poliția a răspuns unui grup de 2.500 de protestatari cu bătăi și gaze lacrimogene. Au fost făcute paisprezece arestări (left.gr, 2012), unul din cei arestați fiind un băiat de 15 ani (left.gr, 2013). Câteva luni mai târziu, în februarie 2013, 40 de persoane mascate au incendiat utilajele de minierit, după ce imobilizaseră paznicii. Poliția a reținut 27 de persoane, dar nu a fost găsită împotriva lor nicio probă (To Vima, 2013). Incendierea le-a dat forțelor de ordine pretextul de care aveau nevoie pentru a teroriza localnicii, reținând persoane la întâmplare și chiar forțând colectarea de probe ADN, în ciuda faptului că celor reținuți nu li se putea aduce nicio acuzație (radiobubble.gr, 2013a). Campania de intimidare a culminat în martie 2013, când șase brigăzi de mascați au luat cu asalt satul vecin, Ierissos (Libcom.org, 2013). Poliția a reținut 7 persoane suspectate de a fi atacat facilitățile de minierit și, după cum au relatat și localnicii, au făcut mai multe percheziții la domiciliu.²² Potrivit localnicilor, poliția a folosit în mod excesiv gaze lacrimogene (acuză pe care autoritățile au negat-o). În același timp presa nu a acoperit evenimentele din Skouries în mod imparțial, favorizând punctul de

22. Un video cu intervenția poliției în Ierissos poate fi văzut aici: <https://www.youtube.com/watch?v=MR47xwqtx1Y>.

vedere al autorităților și companiei (Daskalopoulou, 2013). Ciocniri între localnici și forțele de ordine au avut loc frecvent. Diverse persoane (femei, elevi, persoane cu dizabilități) au fost urmărite penal pentru participarea la proteste și blocade, fiind reținute de poliție fără posibilitatea de a contacta un avocat și forțate să ofere probe ADN (Amnesty International, 2013). Însă intimidările și represiunea nu s-au oprit la persecutarea protestatarilor. Telefoanele localnicilor au fost interceptate, iar serviciile de securitate le supravegheau locuințele (radiobubble.gr, 2013b).

În Skouries, întreaga comunitate a fost incriminată pentru activism de mediu. Mișcarea localnicilor pentru justiția de mediu a fost etichetată drept „organizație criminală”. În octombrie 2013, poliția l-a prezentat drept fondator al acestei organizații pe Tolis Papageorgiou, activist foarte vocal din mișcarea anti-minieră, acuzându-l de răspândire de propagandă menită să influențeze opinia publică datorită interviurilor apărute în presa din Grecia și cea internațională (The Press Project, 2013a). Serviciile de securitate ale statului au introdus aceste interviuri la dosarul său, ca dovadă a „activităților criminale” pe care le-a inițiat în Skouries (The Press Project, 2013b).

Pe parcursul anului 2014, poliția a continuat represiunea violentă împotriva protestatarilor pașnici. Pe 19 februarie, un grup de femei au format un lanț uman pentru a opri ca autobuzele muncitorilor să ajungă la mine. Jandarmii au arestat mai multe protestatari, în timp ce altele au fost internate în spital din cauza rănilor și a expunerii la gazele lacrimogene folosite în exces (Alloush, 2014). De asemenea, localnicii acuzați că ar fi format o organizație teroristă și forțați să ofere probe genetice au fost chemați să se prezinte în fața poliției și a procurorilor aproape zilnic. Așa cum a reieșit din cazul unei persoane urmărite în justiție, procesul de colectare a probelor ADN era complet arbitrar. Materialul său genetic a fost identificat de pe mucusul unei țigări găsite pe munte. În plus, conform legislației grecești, persoana acuzată ar fi trebuit să fie anunțată în privința prelevării de probe ADN pentru identificare, pentru ca aceasta să aibe posibilitatea de a acționa în justiție (Poulimeni, 2014). Represiunea brutală a poliției și procesul arbitrar de obținere a probelor ADN sunt indicații clare că drepturile localnicilor implicați au fost grav încălcate.

Graffiti în memoria lui Sole și Baleno

Italia și Franța

Cele două exemple de incriminare a activismului de mediu din Franța și Italia vor fi prezentate împreună, acestea fiind foarte similare (ZAD, 2014a). Mișcările „No Tav” și „La ZAD” au existat în paralel și au fost reprimate prin aceleași metode: intervenții brutale din partea poliției, pe de o parte, și etichetarea activiștilor drept teroriști, pe de altă parte.

Campania No Tav se opunea construirii unei căi ferate de mare viteză între Torino și Lyon, care ar traversa valea Susa din munții Pirinei. În 1998, trei activiști No Tav (Silvano Pellisero, Edoardo „Baleno” Massari și Soledad „Sole” Rosas) au fost arestați pentru eco-terorism.²³ În timpul unui proces absurd,

²³ Acuzația exactă era „asociere subversivă cu scopul terorist”. Ei au mai fost acuzați și de a face parte din organizația „lupilor cenușii”, a cărei existență nu a fost vreodată dovedită, și de a deține materiale explozive și documente false. Vezi Anonimo, 1998: 7; Imperato, 2003.

Sole la înmormântarea lui Baleno

Poliția în La ZAD

din care au lipsit probele incriminatorii, și a unei campanii media împotriva „ecoteroriștilor”²⁴, doi dintre aceștia (Baleno și Sole) s-au sinucis în celulele lor (Imperato, 2003: 13; 30).²⁵ Arestarea lor a coincis cu razii în două *squat*-uri din Torino. Anarhiștii italieni au declarat că acestea au fost mai mult decât niște sinucideri; au fost asasinate comandate de stat.²⁶

Lupta împotriva trenului de mare viteză a continuat să fie incriminată de statul italian. Arealul de construcție a fost inconjurat de un gard și militarizat. Poliția a folosit gaze lacrimogene împotriva protestatarilor, care au fost constant acuzați de terorism (Mazzotti, 2013: 5).

În 2013, activiști din mișcarea No Tav au fost reținuți și investigați de brigăzi anti-teroriste pentru atacuri cu materiale explozive împotriva statului.²⁷

²⁴ Vezi Imperato, 2003: 11-13; 26- 27. Vezi și <http://www.tmcrow.org/csa/138/info8/tutosquot.htm>

²⁵ Vezi și <http://feartosleep.blogspot.hu/2012/03/il-processo-pellissero.html>

²⁶ Vezi <http://www.j12.org/ps/italy.htm>

²⁷ Vezi https://www.ansa.it/english/news/2014/12/09/no-tav-activists-facing-further-terror-related-charges_63bcf39c-856d-44dc-861a-28c8c4804a14.html și <https://strugglesinitaly.com/>

Acuzațiile de terorism au fost de fapt motivate prin faptul că zona unde ar urma să se construiască Tav este „*structură publică și un loc de interes național*” (La Repubblica, 2013). Astfel, putem să observăm că, asemeni cazului din România, statul delimitează o zonă ca fiind de interes național strategic, incriminând orice act ilegal săvârșit în acea zonă drept un act de terorism.

O situație similară este și în Franța, unde opoziția față de construcția aeroportului Notre-Dame des Landes este activă de câteva decenii. În 2012, poliția a decis să evacueze teritoriul ocupat de mișcarea La Zad și l-a transformat într-o zonă militarizată unde regulile normale ale democrației au încetat să mai fie valide, iar protestatarii au fost acuzați de terorism. Un politician local a declarat că opoziția față de aeroport este „*paravanul legal al unei mișcări armate*” (ZAD, 2014b). Guvernul de la Paris a etichetat mișcarea drept „*ultra-gauche*”, aducând astfel acuzația de terorism prin asocierea activiștilor cu cazul „Tarnac 9” (2012).²⁸ Acesta se referă la nouă persoane acuzate de terorism și suspectate că ar fi scris celebrul opus *Insurecția care vine*²⁹ (Toscano, 2009).

Incriminarea ca tehnică de guvernare

În ultimele două secțiuni, voi sintetiza câteva argumente teoretice care survin din prezentarea diferitelor cazuri de criminalizare a nesupunerii ce are ca scop protecția mediului. Pentru început, susțin că incriminarea e un mecanism de guvernare care încearcă să supravegheze, să controleze, să domesticească și să pedepsească populația. Cum am arătat, acuzațiile de eco-terorism au puțin de-a face cu actele pe care cineva le-a comis. În multe cazuri, oamenii au fost etichetați drept teroriști doar pentru că au filmat în interiorul unor facilități unde se fac teste pe animale sau în ferme, pentru că au publicat știri despre eliberarea animalelor sau pentru că dețineau literatură de „*deep ecology*”. Suspecții au

wordpress.com/2014/02/21/entranslation-appeal-from-the-families-of-the-four-no-tav-demonstrators-arrested-for-terrorism/

28. Vezi <https://zadforever.blog/2012/11/15/rural-rebels-and-useless-airports-la-zad-europes-largest-postcapitalist-land-occupation/>

29. O traducere în română a acestui text se găsește pe pagina Anarhiva: <https://www.anarhiva.com/items/show/475>

Ilustrație de Stephanie McMillan

fost incriminați pentru ceea ce statul își imaginează că ei ar putea face în viitor, și mai puțin pentru ce au făcut de fapt. Suspiciunea poate fi provocată și prin asociere: „cineva este suspectat pentru că știe pe altcineva care este suspectat.” Astfel, acte legitime de nesupunere politică non-violentă devin un pericol (Ericson, 2008: 63).

Prin urmare, suspiciunea face parte din tehnica de guvernare. Presupoziția devine o formă de cunoaștere pentru stat, bazată pe nevoia de a demasca ceea ce se consideră a fi ascuns și secret. În general, există impresia că activitățile teroriste se desfășoară pe ascuns, prin urmare statul trebuie să inventeze în mod constant noi moduri de a spulbera această secretizare „*localizând conexiuni, legături și mișcări* [și de asemenea] *prin folosirea unor algoritmi capabili să identifice*

Protestele anti-nucleare Castor din Germania

modele de comportament” (Aradau and van Munster, 2008: 36). În acest fel, orice poate deveni incriminator: participarea la conferințe și proteste, liste cu cărți, e-mail-uri, fotografii, prieteni, îmbrăcăminte etc.

Mai mult, căutarea unor modele de comportament înseamnă că anumite comportamente pot fi incriminate, dacă se potrivesc unui „*modus operandi* terorist” deja consacrat și cu care statul lucrează. În acest mod, guvernul creează dihotomii între protestatarii buni și protestatarii răi, între activiști și teroriști. Deși toată lumea este supravegheată și înregistrată, trebuie stabilită o categorie care să fie demonizată pentru a justifica represiunea (Loadenthal, 2013: 95). În plus, această trasare a unei limite clare între activiștii buni și activiștii răi presupune că cei din urmă reprezintă o amenințare la adresa siguranței generale, în timp ce primii sunt asemeni „nouă” tuturor. Această distincție dintre noi „cei buni” și ceilalți sau „cei periculoși” stă la baza violenței de stat în numele siguranței (Buzan et al., 1998; Mireanu, 2012).

Siguranță și proprietate

La final, aș vrea să subliniez că ceea ce este general valid în reacțiile față de terorism are nevoie de o oarecare ajustare în cazul eco-terorismului. Când teroriștii devin o problemă de securitate, ei sunt de obicei reprezentați, așa cum am menționat, drept acei „ceialți periculoși” care sunt în mod fundamental opuși „nouă”. Acest *marker* al identității funcționează perfect pentru stat, asigurând legitimitate dincolo de nuanțele politice. Cineva ar putea fi etichetat drept periculos în virtutea diferențelor față de majoritate. Cu toate acestea, în cazul „eco-teroriștilor”, dimensiunea identitară este completată de una economică. Cum am arătat în fiecare caz, incriminarea activismului de mediu se află în strânsă legătură cu pretențiile corporațiilor ca atentatele la proprietatea privată să fie pedepsite sever. Dimensiunea ideologică și politică a acestui tip de activism este trecută pe plan secund în favoarea prejudiciilor (potențiale și presupuse) pe care le-ar putea aduce firmelor private. Activiștii de mediu sunt teroriști nu pentru că ar omorî oameni, ci pentru că „omorâ” profitul.

În acest proces statul joacă un rol crucial, aliniindu-și aparatul de represiune la cerințele corporațiilor. Alianța dintre stat și capital este transparentă și atroce, clișeul terorismului fiind folosit pentru a reduce la tăcere și delegitima persoane care amenință mecanismele prin care corporațiile exploatează pentru profit. Uneori, această alianță este bazată pe ideea de *development*, cum este în marile proiecte precum Tav și Roșia Montană. Însă de cele mai multe ori, statul lucrează în mod constant alături de capital pentru a preveni orice formă de nesupunere care ar merge prea departe împotriva intereselor firmelor.

A scrie, a dezvălui, a denunța, a imagina alternative la exploatarea corporatistă, toate aceste acte devin criminale. Pentru a o spune fără ocolișuri, statul incriminează orice act de critică la adresa corporațiilor. Și nu este orice fel de crimă, ci una care aduce cu ea consecințe agravante, stigmatizând un întreg mod de a gândi despre politică. Statul acționează politic, depolitizând vocile critice. Criminalizarea nesupunerii are potențialul de a-i reduce la tăcere și de a-i descuraja pe cei care și-ar imagina alternative la sistemul economic actual.

Sau poate că nu.

SRI și violența politică: când anarhiștii devin o problemă de securitate națională

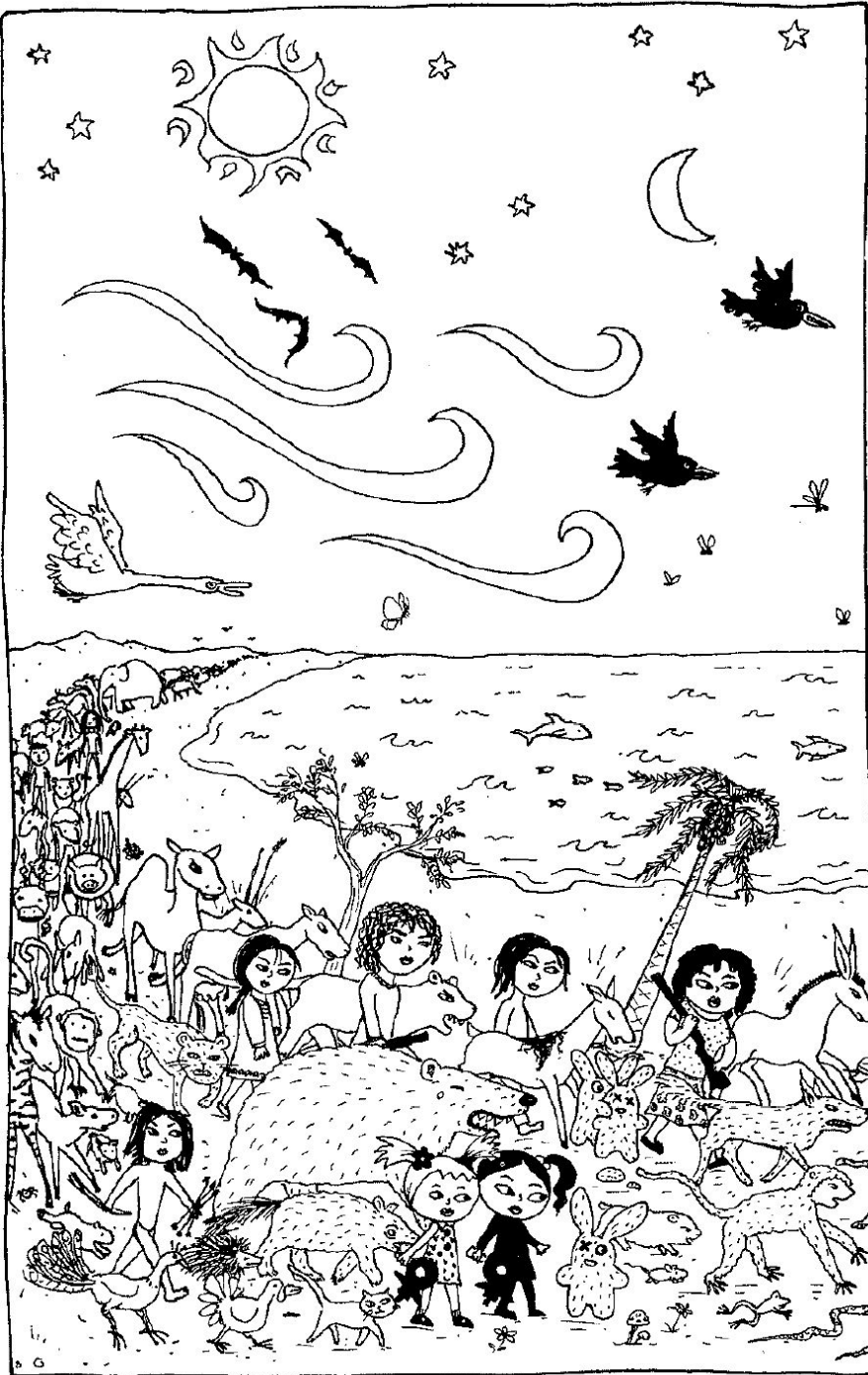
Octombrie 2013³⁰

Nu este nimic surprinzător în răspunsul laconic și ușor ironic al SRI la solicitările celor de la Active Watch de a desluși înțelesurile sintagmei de „eco-anarhism” articulată de George Maior; nici stilul condescendent cu care o solicitare legitimă este pusă la punct prin invocarea securității naționale drept pretext al precarității informațiilor oferite și desigur nici pauperitatea conceptuală a definițiilor folosite în text într-un limbaj de lemn caracteristic. Este clar că instituțiile represive ale statului intră încet-încet în stare de alertă după săptămâni întregi de proteste stradale în întreaga țară. Este de la sine înțeles că aparatul de stat³¹ se simte amenințat de zeci de mii de oameni care îi contestă zilnic legitimitatea și abilitatea de a-și propaga ideile într-o mass-media a cărei aservire a fost deja demascată. Personal, nici nu m-aș fi așteptat la altceva. Jandarmii au început deja să dea semne de nervozitate în Cluj și București, unde au survenit primele tensiuni între manifestanți și forțele „de ordine”.

Și totuși, acest comunicat SRI are o notă bizară care merită puțin discutată și analizată, măcar pentru simplul fapt că e simptomatică pentru un mod de gândire politică. Această gândire e caracterizată printr-o anumită raportare la relația dintre politică și violență. Știm, desigur, că statul își păzește cu gelozie monopolul asupra violenței. Și mai știm că acest monopol este spart uneori de anumiți actori care, prin delegare directă de la stat, și în anumite limite impuse de acesta, pot comite acte de violență legitimă (așa cum sunt firmele private de pază, bunăoară). Dar suntem cu toții bucuroși și liniștiți că statul

30. Acest text a apărut inițial pe platforma criticacac.ro.

31. „Statul” nu e, bineînțeles, o instituție abstractă, ci reprezintă cristalizarea unor forțe politice și economice din societate. Așadar, prin sintagma „stat” mă refer la un set de relații sociale între persoane cu un nivel înalt de capital simbolic și politic, care participă direct sau indirect la conducerea unui sistem politic, și care au un interes direct în menținerea acestui sistem. În această definiție, statul este, în sine, articularea unei voci politice printre celelalte voci politice ale societății, diferită de acestea prin faptul că deține hegemonia politică.

Ilustrație de Stephanie McMillan

veghează asupra noastră, astfel încât niciun act de violență din partea altora să nu ne atingă.

Pe de altă parte, iată ce zice răspunsul SRI: „[s]tructuri extremiste, «eco-anarhiste» din declarația citată desemnează, la nivelul comunității serviciilor de informații din spațiul euro-atlantic, în mod sintetic, structuri care au ca metode de acțiune comiterea de acte violente în urmărirea unor obiective, permanente ori conjuncturale, legate de protecția mediului.” Iar puțin mai jos, „pentru SRI constituie o prioritate cunoașterea preventivă a situațiilor cu potential de degenerare în acte violente (ce pot aduce atingere siguranței cetățeanului și securității naționale).” Așadar, iată care e miza aici. „Eco-anarhiștii” comit acte de violență pentru protecția mediului, iar aceste acte pot leza siguranța națională. Cu alte cuvinte, atât protecția „națiunii” de către stat, cât și protecția mediului de către extremiști implică violență. Doar că una e mai ok decât cealaltă. Bun.

Ce e interesant aici nu e neapărat logica prin care o formă de violență e mai legitimă decât alta; este, mai degrabă, felul în care statul alege să mute discuția de pe terenul unei confruntări politice (eco-anarhismul este, la urma urmei, o articulare a unor idei politice) pe un teren al securității. Cu alte cuvinte, eco-anarhismul este transformat, în acest discurs, dintr-o ideologie într-o amenințare. Astfel, îi e anulat din start legitimitatea, iar acțiunile „eco-anarhiste” sunt văzute ca terorism și criminalizate ca atare. Printr-o astfel de mișcare, statul își demonizează inamicul politic, transformându-l într-un pericol public. În acest mod, statul poate apela la „binele comun” pentru a contracara amenințarea. Este exact ceea ce face acest comunicat SRI atunci când invocă „caracterul clasificat” al informațiilor pe care le deține, secretism bazat pe organigrama guvernamentală care delimitează audiențele posibile ale informațiilor cu caracter de „secret de stat”.³² Secretele de stat sunt stabilite în raport cu un așa-zis „interes național” stabilit de stat în numele și pentru protecția cetățenilor săi.

32. Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, articolele 10 și 11 (<http://www.sie.ro/Legi/51.html>).

Invocarea logicii securității naționale are și un alt aspect. În numele protecției „națiunii”, statul are dreptul de a folosi orice mijloace consideră de cuviință, inclusiv cele violente, fără a avea nevoie de altă justificare decât „siguranța națională”. De-a lungul timpului, și în „spațiul euro-atlantic” la care face referire SRI, aceste mijloace au constat în intervenții brutale în timpul protestelor, descinderi la domiciliile celor suspecți, ascultarea convorbirilor telefonice, infiltrare, sabotare și provocări în rândurile „eco-anarhiștilor”, ca să nu mai vorbim de ani grei de închisoare.³³ Prin aceste practici, o sumă de voci politice sunt reduse în mod violent la tăcere. Cele și cei care își amintesc protestele anti-NATO de acum cinci ani vor da poate afirmativ din cap.³⁴

Ce este îngrijorător la această poziție politică este felul în care statul își dă singur undă verde pentru a folosi mijloace violente împotriva celor care îl contestă. Este clar că datorită apartenenței lor la preocupările de siguranță națională, acțiunile statului împotriva „eco-anarhiștilor” nu vor putea fi contestate pe terenul legislației sau al drepturilor omului. Cu alte cuvinte, aceste acțiuni vor fi deasupra legii. Dar ceea ce e mai alarmant este imprevizibilitatea unor astfel de acțiuni, în contextul în care niciuna din reglementările după care operează SRI în această direcție nu poate fi făcută transparentă.

Violența devine astfel o armă a anihilării unui adversar politic. Departe de a servi intereselor comune ale societății, violența împotriva „eco-anarhiștilor” e menită a stabili definitiv termenii unei confruntări politice între stat și cele/ci care îi contestă politicile. Într-adevăr, se poate spune că această violență servește menținerii securității statului – dar să nu ne amăgim. Securitatea statului înseamnă de cele mai multe ori doar atât: siguranța și confortul celor care îl conduc. În condițiile delegitimizării parțiale a aparatului de stat, acesta nu mai poate pretinde a reprezenta interesul întregii societăți. Astfel, măsurile

33. Vezi aceste știri: <http://italycalling.wordpress.com/2012/01/31/wave-of-arrests-among-the-no-tav-movement/> ; <http://www.wiseinternational.org/node/2363> ; <http://www.indymedia.org.uk/en/2012/10/501669.html>

34. Documentarul „*Reconstruction: Anti-NATO Days, 2008*” relatează pe larg represiunea din 2008. Poate fi vizionat aici https://archive.org/details/Reconstruction_antiNATO_days

de auto-apărare ale statului sunt auto-referențiale și nu se răsfrâng în protecția populației. Și cu cât se va vedea mai încolțit, cu atât statul va reacționa mai violent.

Ce fel de semnal transmite această atitudine societății civile care abia a început să iasă din amorțeala politică a ultimilor ani? Că la orice mișcare percepută „acolo sus” drept violentă, vom fi catalogați drept teroriști și teroriste? Că violența ce vine din partea corporațiilor și a băncilor e „mai legitimă” decât cea a oamenilor care ies în stradă? Și mai mult, în aceste condiții, ce șanse realiste ar avea oricine ar încerca să ridice vocea sau brațul împotriva aparatului de securitate al statului? Orice soi de confruntare fizică ar fi din start sortită eșecului, iar în plan informațional, situația e și mai inegală.³⁵

Astfel, ne putem întreba: care e, de fapt, scopul acestei manevre a SRI? Cui servește securitizarea „eco-anarhiștilor”? Care e miza politică a exterminării unui adversar politic din fașă? Este oare nevoie de sperietori, de amenințarea mocnită că, dacă sărim puțin calul pe străzi, devenim o problemă de securitate națională? Sau ne așteaptă obișnuitele practici de *divide et impera*, prin care statul ne va despărți în „extremiștii” violenți care riscă să compromită mișcarea de stradă și care trebuie deci anihilați, și restul oamenilor care protestează „pașnic”? Cele și cei care își amintesc luptele din Seattle din 1999 se vor încrunta poate.

Post scriptum: Într-o dialectică perversă, argumentul meu ar putea fi interpretat și ca o apologie a extremismului de dreapta; în fapt, altă „ideologie politică”, ce ar putea fi tratată în același mod de către stat, adică prin criminalizare. Și asta ar fi, desigur, îmbucurător. Doar că, hai să fim serioși... Șansele unei condamnări de către stat a acțiunilor neo-naziste în România anilor 2013 sunt minime.

Bibliografie:

35. Și, în fond, cine sunt acești „eco-anarhiști” de care ar trebui să ne temem? Cum arată, unde se ascund, ce anume fac? În afară de declarațiile vagi ale lui Maior, nu avem nici o dovadă tangibilă că ar exista așa ceva în România. După cum zicea Rumsfeld, „*there are unknown unknowns...*” (http://en.wikipedia.org/wiki/There_are_known_knowns).

- Activewatch (2014) „6 ani de la summit-ul NATO la București: Jandarmeria găsită vinovată pentru abuzuri asupra cetățenilor, dar lăsată nepedepsită”, *Activewatch.ro*, 2 aprilie 2014, <https://activewatch.ro/ro/freeex/reactie-rapida/6-ani-de-la-summit-ul-nato-la-bucuresti-jandarmeria-gasita-vinovata-pentru-abuzuri-asupra-cetatenilor-dar-lasata-nepedepsita/>
- Alloush, Abed (2014) „Gold Mine Protesters Injured after Confrontation with Greek Police”, *Greek Reporter*, 19 februarie 2014, <https://greekreporter.com/2014/02/19/gold-mine-protesters-injured-after-confrontation-with-greek-police/>
- Amnesty International (2013) „Greece: Need for investigation of police conduct towards residents of town objecting gold mining operations”, *Amnesty International Public Statement*, 22 martie 2013, <https://www.amnesty.org/en/documents/eur25/004/2013/en/>
- Anonimo (1998) „*Ultima Fermata dall'attacco contro l'Alta velocità in Val Susa alla difesa degli spazi occupati a Torino*”, Edizioni NN / El Paso, iunie, 1998, <https://bibliotecaanarchica.org/library/ultima-fermata-dall-attacco-contro-l-alta-velocita-in-val-susa>
- APADOR-CH (2013) „Raport privind evenimentele recente din comuna Pungești”, *Asociația pentru Apărarea Drepturilor Omului în România – Comitetul Helsinki*, 20 decembrie 2013, <https://apador.org/raport-privind-evenimentele-recente-din-comuna-pungeti-2/>
- Aradau, Claudia and Rens van Munster (2008) „Taming the Future: the *dispositive* of risk in the war on terror”, în „*Risk and the War on Terror*”, ed. de Louise Amoore and Marieke de Goede, Routledge, 2008, pp. 23 – 40
- Booth, Stephen (1999) „Operation Washington and the Gandalf Trial. A Personal View”, *theanarchistlibrary.org*, <https://theanarchistlibrary.org/library/stephen-booth-operation-washington-and-the-gandalf-trial-a-personal-view-by-stephen-booth>
- Booth, Steve și Allen, Robert (2002) „Green Anarchist”, *bluegreeneearth.com*, 17 februarie 2002, http://www.bluegreeneearth.com/site/archive/article/2002/green_anarch1.html
- Buzan, Barry, Ole Waever and Jaap de Wilde (1998) „*Security: A New Framework of Analysis*”, Lynne Rienner Publishers, 1998.

- Connor, John (2005) „*Two Decades of Disobedience: A retrospective on Green Anarchist's first twenty years*”, theanarchistlibrary.org, <https://usa.anarchistlibraries.net/library/john-connor-two-decades-of-disobedience-a-retrospective-on-green-anarchist-s-first-twenty-years>
- Cornu, Florian (2012) „L'écoterrorisme débarque en Europe”, *owni.fr*, 26 iunie 2012, <http://owni.fr/2012/06/26/lecoterrorisme-debarque-en-europe/>
- Criticatac (2013) „Democrația pumnului. Cinci ani de la represiunea manifestanților anti-NATO”, *Criticatac*, 1 aprilie 2013, <http://www.criticatac.ro/democraia-pumnului-cinci-ani-de-la-represiunea-manifestanilor-anti-nato/>
- Dark Matter Publications (2014) „Militant Forces Against HLS (MFAH), Blackmail 3 & The SHAC Model”, *Indymedia.org.uk*, 26 iunie 2014, <https://www.indymedia.org.uk/en/2014/06/517082.html>
- Daskalopoulou, Dina (2013) „Μη με κοιτάτε Φοβάμαι...”, *triklopodia.gr*, 11 martie 2013, <https://www.triklopodia.gr/mi-me-kitate-fovame-apostoli-stin-ierisso/>
- Dădăcuș, Liviu (2013) „Ponta, despre Pungești: Nu vom accepta să se încalce legea. Acțiunile jandarmilor sunt legale”, *Mediafax*, 2 decembrie 2013, <https://www.mediafax.ro/social/ponta-despre-pungesti-nu-vom-accepta-sa-se-incalce-legea-actiunile-jandarmilor-sunt-legale-11735131>
- Europapress (2011) „El juez de Santiago que instruye la causa contra ecologistas radicales sostiene que ‚hay indicios’ para las imputaciones”, *Europapress.es*, 23 iunie 2011, <https://www.europapress.es/galicia/noticia-juez-santiago-instruye-causa-contra-ecologistas-radicales-sostiene-hay-indicios-imputaciones-20110623133422.html>
- Europol (2011) „EU Terrorism Situation and Trend Report, 2011”, 20 noiembrie 2011, <https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/publications/te-sat2011.pdf>
- Evans, Rob și Paul Lewis (2011) „Undercover policeman admits spying on Danish activists”, *The Guardian*, 13 noiembrie 2011, <https://www.theguardian.com/environment/2011/nov/13/undercover-policeman-admits-spying-danish-activists>
- Gavroche, Julius (2022) „Fraguas, the state against an autonomous rural collective”, *Autonomies*, 24 septembrie 2022, <https://autonomies.org/2022/09/fraguas-the-state-against-an-autonomous-rural-collective/>
- Hotnews (2013a) „George Maior: SRI nu se poate pronunța asupra oportunității implementării proiectului de la Roșia Montană. Am acordat atenție asupra

- tentativelor unor structuri extremiste eco-anarhiste de a deturna mișcările de protest legitime”, *Hotnews.ro*, 30 septembrie 2013, <https://www.hotnews.ro/stiri-esential-15694537-george-maior-sri-nu-poate-pronunta-asupra-oportunitatii-implementarii-proiectului-rosia-montana-acordat-atenie-asupra-riscului-grupari-extremiste-deturneze-miscarile-protest-legitime.htm>
- Hotnews (2013b) „SRI a raspuns organizatiei Active Watch la intrebarea: Ce sunt eco-anarhistii?”, *Hotnews.ro*, 15 octombrie 2013, <https://www.hotnews.ro/stiri-esential-15806882-sri-raspuns-organizatiei-active-watch-intrebarea-sunt-eco-anarhistii.htm>
- Imperato, Tobia (2003) „*Le scarpe dei suicidi. Baleno, Sole e Silvano e gli altri*”, Autoproduzione Fenix, Torino, 2003, http://www.notavtorino.org/documenti-05/le_scarpe_dei_suicidi.pdf
- Indymedia UK (2008) „Repression against anti-fur activists in Austria”, *Indymedia.org.uk*, 17 iunie 2008, <https://www.indymedia.org.uk/en/2008/06/401323.html?c=on#c197764>
- Indymedia UK (2014) „Support the SOCPA 7”, *Indymedia.org.uk*, 21 aprilie 2014, <https://www.indymedia.org.uk/en/2014/04/516362.html?c=on>
- La Repubblica (2013) „Accuse di terrorismo per i No Tav. La reazione: tutto questo è folle”, *La Repubblica*, 29 iulie 2013, https://torino.repubblica.it/cronaca/2013/07/29/news/no_tav_notte_di_perquisizioni_a_torino_e_in_val_di_susa-63905194/
- Left.gr (2012) „Σκουριές Χαλκιδικής: άγρια καταστολή και 14 συλλήψεις διαδηλωτών”, *left.gr*, 22 octombrie 2012, <https://left.gr/news/skoyries-halkidikis-agria-katastoli-kai-14-syllipseis-diadiloton>
- Left.gr (2013) „Διεθνείς μισθοφόροι θα φυλάνε τις Σκουριές”, *left.gr*, 19 decembrie 2013, <https://left.gr/news/diethneis-misthoforoi-tha-fylane-tis-skoyries>
- Lewis, Paul și Evans, Rob (2011a) „Mark Kennedy: A journey from undercover cop to ‚bona fide’ activist”, *The Guardian*, 10 ianuarie 2011, <https://www.theguardian.com/environment/2011/jan/10/mark-kennedy-undercover-cop-activist>
- Lewis, Paul și Evans, Rob (2011b) „Greengroup targeted polluters as corporate agents hid in their ranks”, *The Guardian*, 14 februarie 2011, <https://www.theguardian.com/environment/2011/feb/14/environmental-activists-protest-energy-companies>
- LibCom.org (2013) „Police invasion of Greek anti-mining town”, Lib Com, 10 martie 2013, <https://libcom.org/article/police-invasion-greek-anti-mining-town>

- Loadenthal, Michael (2013) „Deconstructing “eco-terrorism”: rhetoric, framing and statecraft as seen through the Insight approach”, *Critical Studies on Terrorism*, 6:1, 92 – 117
- Lubbers, Eveline (2013) „Lobbying, Spying & Legal Threats. Energy Giants & Gov't Joint Efforts to Undermine Protest”, *secretmanoeuvres.org*, 20 februarie 2013, <https://secretmanoeuvres.org/2013/02/20/not-just-lobbying-also-spying-a-joint-effort-e-on-and-the-government-undermine-eco-protest/>
- Maccanico, Y. (2012) „TESAT report shows decrease in terrorist activity in 2011 but national police forces see a continuing threat”, *Statewatch*, 22(2/3). <http://www.statewatch.org/subscriber/protected/sw22n23.pdf>
- Mazzotti, Barbara (2013) „Peripheral resistance to urban neoliberal competition: the borderland of Susa Valley”, *academia.edu*, https://www.academia.edu/3543324/Peripheral_resistance_to_urban_neoliberal_competition_the_borderland_of_Susa_Valley
- Mireanu, Manuel (2012) „Domestic Extremism – A Political Analysis of Security and Violence”, *Athena Institute*, 2012
- Mireanu, Manuel (2013) „SRI și violența politică: când anarhiștii devin o problemă de securitate națională”, *Criticatoc*, 15 octombrie 2013, <http://www.criticatoc.ro/sri-violenta-politic-cand-anarhitii-devin-problem-de-securitate-naional/>
- O'Hara, Larry (1996) „*Searchlight for Beginners*”, Phoenix Press, <https://libcom.org/book/export/html/173>
- Popescu, Andrei Luca (2013) „Jandarmeria: Pungești a fost declarată „zonă specială de siguranță publică””, *Gândul*, 8 decembrie 2013, <https://www.gandul.ro/stiri/jandarmeria-pungesti-a-fost-declarata-zona-speciala-de-siguranta-publica-11748601>
- Potter, Will (2009) „The Green Scare”, *Vermont Law Review*, 33, 671 – 687
- Poulimeni, Stavroula (2014) „Ακυρη η διαδικασία λήψης DNA στις Σκουριές”, *alterthess.gr*, 7 mai 2014, <https://alterthess.gr/akyri-i-diadikasia-lipsis-dna-stis-skouries/>
- Radiobubble.gr (2013a) „Skouries: from intimidation to terror”, *radiobubble.gr*, 5 martie 2013, <http://international.radiobubble.gr/2013/03/skouries-from-intimidation-to-terror.html>
- Radiobubble.gr (2013b) „#rbnews international show 16 March 2013: „It is our duty, all of us, to stand by this struggle””, *radiobubble.gr*, 17 martie 2013, <http://international.radiobubble.gr/2013/03/rbnews-international-show-16-march-2013.html?spref=tw>

- Ramsay, Adam (2013) „We must make EDF regret their choice to sue activists”, *Bright Green. Independent Media for Radical, Democratic, Green Movements*, 21 februarie 2013, <https://bright-green.org/2013/02/21/we-must-make-edf-regret-their-choice-to-sue-activists/>
- Taylor, Matthew și Lewis, Paul (2009) „Secret police intelligence was given to E.ON before planned demo”, *The Guardian*, 20 aprilie 2009, <https://www.theguardian.com/uk/2009/apr/20/police-intelligence-e-on-berr>
- The Press Project (2013a) „Σκουριές: Το έγκλημα είναι οι υποκλοπές”, *thepressproject.gr*, 23 octombrie 2013, <https://thepressproject.gr/apomagnitofonimenes-tilef-sunenteukseis-proonta-upoklopis-sti-dikografia-gia-tis-skouries/>
- The Press Project (2013b) „HEΣHEA, επιτέλους, διαμαρτύρεται για την ποινικοποίηση των συνεντεύξεων”, *thepressproject.gr*, 24 octombrie 2013, <https://thepressproject.gr/i-esiea-epitelous-diamarturetai-gia-tin-poinikopoiisi-ton-sunenteukseon/>
- To Vima (2013) „Arson attack on Skouries gold mines”, *to vima*, 18 februarie 2013, <https://www.tovima.gr/2013/02/18/international/arsen-attack-on-skouries-gold-mines/>
- Toscano, Alberto (2009) „Criminalising dissent”, *The Guardian*, 28 ianuarie 2009, <https://www.theguardian.com/commentisfree/libertycentral/2009/jan/28/human-rights-tarnac-nine>
- Vanderheiden, Steve (2008) „Radical environmentalism in an age of antiterrorism”, *Environmental Politics*, 17:2, 299-318
- Yle News (2011) „Pig farm activists face damages of 175,000 euros”, *Yle.fi*, 25 octombrie 2011, <https://yle.fi/news/3-5442500>
- ZAD (2014a) „From the ZAD to Val Susa : Resistance and Sabotage !”, *zad.nadir.org*, 4 februarie 2014, <https://zad.nadir.org/spip.php?article2175>
- ZAD (2014b) „Open letter from the armed movement to Mr. Christian de Lavernée, prefect of the Loire-Atlantique department”, *zad.nadir.org*, 27 februarie 2014, <https://zad.nadir.org/spip.php?article2245>

Ilustrațiile de la paginile 23 și 26 sunt din cartea „As the World Burns. 50 simple things you can do to stay in denial” de Stephanie McMillan și Derrick Jensen (Seven Stories Press, 2007)

Deja apărute:

BROȘURI

I. În română

1. *A. Răvășel* – Mircea Rosetti
2. *Adina Marincea* – Asta (nu) e o poveste de dragoste! LoveKills, punk și primii 20 de ani de anarha-feminism în România
3. *Adrian Tătăran* – Panait Mușoiu
4. Anarhie relațională, nu libertarianism! Mic ghid de re-imaginat relațiile noastre de zi cu zi
5. Anarhismul și vechea mișcare socialistă
6. *Andie Nordgren* – Anarhia relațională (introducere de *hopancarusel*)
7. Anuarul Anarhivei 2020
8. Anuarul Anarhivei 2021
9. *André Gorz* – Ideologia socială a automobilului
10. *bell books* – Să înțelegem patriarhatul
11. *C. Ganait* – Anarhismul în Bucovina de Nord. O scurtă istorie (1925-1935)
12. *C. Ganait* – Nestor Mahno în România (1921-22)
13. *CCRI / EZLN* – O declarație pentru viață și alte texte (2020-2021)
14. *Chiara Bottici* – Anarhafeminism: către o antologie a transindividualului
15. *Colin Ward* – Anarhismul ca teorie a organizării
16. *CrimethInc* – Ucraina. Perspective anarhiste locale. Împotriva invaziei ruse
17. *CrimethInc* – Tot vs. Acțiune Directă
18. *Cristian-Dan Grecu* – Csipike – pitalic comunist
19. Cum să organizezi un grup de Cruce Neagră Anarhistă. Un ghid practic
20. *David Graeber* – Ești un anarhist? Răspunsul te-ar putea surprinde!
21. *David Graeber* – Noii anarhiști
22. *David Graeber* – Speranța în comun
23. *Dennis Fox* – Anarhism și psihologie
24. *Necunoscut* – Slogane din mai 68
25. *Emma Goldman* – Căsătorie și iubire
26. *Emma Goldman* – Gelozia: cauze și posibile remedii
27. *Emma Goldman* – Nu există Comunism în URSS
28. *Errico Malatesta* – Anarhia

29. *Giorgio Agamben* – De la un stat al controlului către un praxis al puterii destituite
30. *Institutul pentru Studii Anarhiste* – Genul
31. *Ionuț-Valentin Cucu* – Kurzii, între naționalism identitar și federalism libertar
32. *Lucy Parsons* – Principiile anarhiei
33. *Manuel Mirceanu* – Verde și negru. Activism militant de mediu și reprimarea lui
34. *Martin Veith* – Neobosit! Iuliu Neagu-Negulescu
35. *Martin Veith* – Răsboi răsboiului
36. *Mary Nardini Gang* – Către cea mai queer dintre insurecții
37. *Mechel Stanger* – Amintirile unui anarhist din România
38. *M.E.K.A.N.* – Demoni Dansatori: cugetări provizorii asupra mișcării free party siciliene
39. *Mikhail Bakunin* – Catehism revoluționar
40. *Murray Bookchin* – Municipalismul libertar
41. *Murray Bookchin* – Revolta marinarilor din Kronstadt
42. *Nick Heath* – O scurtă istorie a mișcării anarhiste bulgare
43. *Nimeni nu e ilegal* – Împreună împotriva granițelor, statelor și războaielor!
44. *Philip Richlin* – 10 reguli pentru o societate non-violentă
45. *Piotr Kropotkin* – Ordinea
46. *Robert Graham* – Ideea generală a Revoluției la Proudhon
47. Sub același acoperiș: Antologia revendicărilor și analizelor pentru dreptate locativă — o perspectivă intersecțională în contextul pandemiei COVID-19
48. Suprarealism și anarhism
49. Ucraina, vești de pe frontul libertar
50. *Veda Popovici* – Poliția Ucidă! Practici și principii pentru o solidaritate feministă anti-represiune
51. *Vlad Brătuleanu* – Anarhismul în România

II. În maghiară

52. A Combahee River Collective Nyilatkozata
53. *Adina Marincea* – Ez (nem) egy szerelmi történet! LoveKills, punk és az

Deja apărute:

- anarhafeminizmus első húsz éve Romániában
54. *Angela Davis* – Reformáljuk meg vagy számoljuk fel a börtönöket?
55. *Audre Lorde* – A düh használatáról: a rasszizmusra válaszó nő
56. *Audre Lorde* – Életkor, rassz, osztály és nem: Nők újradefiniálják a különbséget
57. *bell books* – Feminista politika
58. *bell books* – Megérteni a patriarchátust
59. *Carmen Gheorghe* – Fejünkbe húzzuk a szoknyáinkat a roma feminizmusért
60. *Carolina Vozian* – Könyv, kégli, kéreg, kuckó, kvártély
61. *CrtimethInc.* – Az én mint Másik. Reflexiók az öngondoskodásról
62. *David Graeber* – Közös remény
63. *David Graeber* – Te anarchista vagy? A válasz meglephet!
64. *Georgiana Aldessa Lincan* – A fehér privilégium felhasználása a társadalmi igazságosságért folytatott harcban
65. *Giorgio Agamben* – Az ellenőrző államtól a destituáló hatalom praxisáig
66. Határokon átvélő feminista manifesztum
67. *Két Dűsznómia* – A személyes egyben politikai – javaslatok baloldali aktivista körökben alkalmazható jó gyakorlatokra
68. *Kimberlé Crenshaw* – Az interszekcionalitás sürgőssége
69. *Vincze Enikő* – Küzdelmek a társadalmi reprodukció terén világlárvány idején: Lakhatási igazságosság Romániában
70. *Murray Bookchin* – Libertárius municipalizmus
71. *Oana Dorobanțiu* – Szövetségesség és performativitás: mit jelent szövetségessé lenni?
72. *The Ongoing Collective* – Anarhafeminista Manifesztum 1.0

III. În engleză

73. *Adina Marincea* – This is NOT a love story! LoveKills, punk and the first 20 years of anarha-feminism in Romania
74. *Cosmin Koszor-Codrea* – Science popularization and Romanian anarchism in the nineteenth

- century
75. *Cristian-Dan Grecu* – Csipike – the Communist Pipsqueak
76. *M.E.K.A.N.* – Ecstasy in the time of cholera
77. *Vlad Brătuleanu* – A Brief History of Anarchism in Romania
78. Essential Strike Manifesto for the 8th of March / A nélkülözhetetlen sztrájk március 8-i manifesztuma / Manifestul grevei esențiale de 8 martie

IV. Alte limbi

79. *M.E.K.A.N.* – Ekstase in Zeiten der Cholera
80. *Veda Popovici* – La Police assassine ! Pratiques et principes pour une solidarité féministe contre la répression.

CĂRȚI:

I. În română

1. Nicolas Trifon: un parcours libertar internaționalist – interviuri
2. *Iuliu Neagu-Negulescu* – Arimania
3. *Mikhail Bakunin* – Dumnezeu și Statul
4. Precum furtunile – colecție de poezii queer
5. *Henry David Thoreau* – Walden sau viața-n pădure (o ediție ilustrată)

